

PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBAS MĀCĪBU SATURA PROGRAMMA

(ĪSTENOJOT PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMU, KODS 01011111)

Mācību programmas projekta izstrādes darba grupa:
Līga Āboltiņa, Inta Bula-Biteniece, Svetlana Gorjačkina, Baiba Jurisone,
Māra Silova, Madara Strazdiņa, Ilona Tempelfelde

Atbildīgā par izdevumu Agrita Miesniece

© Valsts izglītības satura centrs, 2012

Satura rādītājs

Ievads	4
Mācību mērķis un uzdevumi	6
Mācību saturs	7
Ieteicamās mācību metodes, metodiskie paņēmieni, darba organizācijas formas	28

Ievads

Pirmsskolas izglītības mācību satura programmas paraugs (turpmāk – programma) paredzēts mācību satura apguvei bērniem līdz sešu gadu vecumam, īstenojot pirmsskolas izglītības programmu. Programmas paraugs izstrādāts saskaņā ar LR Vispārējās izglītības likumu un valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām.

Programmas parauga saturs izstrādāts bērna attīstības veselumā pēctecības nodrošināšanai, pamatojoties uz pedagoga un bērna mijiedarbībā sasniedzamo rezultātu. Programmas pedagoģisko, psiholoģisko un filozofisko pamatojumu veido humānistiskās mijiedarbības didaktiskais modelis (piemēram, A. Maslovs, K. Rodžers, Š. Amonašvili) un komunikatīvais didaktiskais modelis (piemēram, D. Hofmanis, K. Šēlers, J. Hābermāss), ievērojot humānās pedagoģijas pamatprincipus.

Programmas paraugs veidots, pamatojoties uz rotaļu kā vadošo darbības veidu pirmsskolā, kuru izmantojot, bērns pārņem sabiedrībā uzkrāto pieredzi, apgūst zināšanas, prasmes, veido attieksmes, pilnveido savu pieredzi, patstāvīgi darbojoties un izzinot sevi, dabu un sabiedrību.

Programmas paraugu veido:

- 1) mācību mērķis un uzdevumi;
- 2) mācību saturs;
- 3) ieteicamās mācību metodes, metodiskie paņēmieni, darba organizācijas formas.

Programmas parauga sadaļā „Mācību saturs” noteiktais mācību saturs veidots saskaņā ar valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām, lai nodrošinātu pirmsskolas izglītības un pamatzglītības pēctecību. Bērna personības attīstība notiek kopveselumā, attīstoties fiziskās, psihiskās un sociālās attīstības jomām. Arī pedagoģiskajā procesā bērnam apkārtējā pasaule un tās likumsakarības jāiepazīst kopveselumā – integrējot mācību saturu. Programmas parauga mācību saturu veido mācību satura jomu jeb integrētu mācību priekšmetu saturs: latviešu valoda (valodas attīstīšana un orientēšanās apkārtņē, runas attīstīšana dzimtajā valodā, iepazīstināšana ar literatūru un folkloru, rakstītprasmes un lasītprasmes veidošana); dabaszinības (valodas attīstīšana un orientēšanās apkārtņē, sensorā attīstīšana, darbības ar priekšmetiem, iepazīstināšana ar dabu); matemātika (sensorā attīstīšana, konstruēšana, matemātisko priekšstatu veidošana, matemātika); sociālās zinības un ētika (valodas attīstīšana un orientēšanās apkārtņē, sociālo prasmju attīstīšana, darbības ar priekšmetiem, iepazīstināšana ar apkārtni un sabiedriskās dzīves norisēm); mūzika; fiziskā izglītība (kustību attīstība) un veselība; vizuālā māksla (sensorā attīstīšana, darbības ar priekšmetiem, tēlotājdarbība, zīmēšana, gleznošana, veidošana); mājturība un tehnoloģijas (tēlotājdarbība, mājturība, rokdarbi, aplicēšana, konstruēšana). Pedagoģiskajā procesā mācību satura jomu jeb integrētu mācību priekšmetu saturs ir apvienojams, lai sniegtu bērniem vienotu izpratni par apkārtējo pasauli.

Programmas paraugā noteikti katrai bērnu attīstības pakāpei plānotie rezultāti: sadaļā „Jau dara” – nosauktas zināšanas un prasmes, kuras raksturīgas attiecīgajai attīstības pakāpei, bet sadaļā „Vēl mācās” – plānotie rezultāti, kuru apguve jāsekmē ne tikai attiecīgajā attīstības pakāpē, bet ilgākā laika posmā. Pirmsskolas vecuma bērnu attīstība norit nevienmērīgi, tāpēc, plānojot pedagoģisko procesu, nepieciešams novērtēt bērna fizisko, sociālo un psihisko attīstību pēc izglītības iestādē apstiprinātiem kritērijiem, lai organizētu katra bērna individuālajai attīstībai atbilstošu, jēgpilnu un bērna attīstību veicinošu pedagoģisko procesu. Lai gan bērna vecumam nav tiešas saistības ar bērnu attīstības pakāpi, programmas paraugā, nosakot plānotos rezultātus attīstības pakāpēs, ir domāts par to atbilstību bērnu vecumam: 1.pakāpe – līdz 2 gadiem, 2.pakāpe – no 2 gadiem līdz 3 gadiem, 3.pakāpe – no 3 gadiem līdz 5 gadiem, 4.pakāpe – no 5 gadiem līdz 6 gadiem.

Programmas parauga sadaļā „Ieteicamās mācību metodes, metodiskie paņēmieni, darba organizācijas formas” piedāvātas mācību metodes, metodiskie paņēmieni un darba organizācijas formas, kuras izmantojamas programmā noteiktā mācību satura apguvei.

Programmas paraugs nav obligāts. Skolotājs to var izmantot savas autorprogrammas veidošanai. Katrs bērns, katrs skolotājs, katra pirmsskolas izglītības iestādes grupiņa ir atšķirīga, katrā izglītības iestādē ir atšķirīgs materiālais nodrošinājums, tāpēc skolotājs var konkretizēt mācību saturu, papildināt to vai mainīt atbilstoši bērnu attīstībai un spējām, realizējot diferencētu un individuālu pieeju, kā galveno mācību metodi izmantojot rotaļdarbību, kā arī bērnu patstāvīgo un radošo darbību.

Mācību mērķi un uzdevumi

Mērķis: sekmēt bērnu vispusīgu un harmonisku attīstību, ievērojot viņu attīstības likumsakarības un vajadzības dzīvei nepieciešamo zināšanu un prasmju apguvē, pamatojoties uz pozitīvas attieksmes veidošanu un mācīšanos darot.

Uzdevumi: radīt iespēju katram bērnam atbilstoši viņa dotumiem un spējām:

- sekmēt emociju un jūtu, uzmanības, uztveres, domāšanas un atmiņas attīstību praktiskā un radošā darbībā;
- veidot individuālo pieredzi par sevi un apkārtējo vidi kopsakarībās;
- veicināt pozitīvas attieksmes veidošanos pret sevi, līdzcilvēkiem, apkārtējo vidi un Latvijas valsti;
- izjust kustību prieku un attīstīt fiziskās īpašības;
- bagātināt vārdu krājumu, apgūt klausīšanās un runāšanas prasmes, sagatavoties lasīšanas un rakstīšanas prasmju apguvei;
- veidot matemātiskos priekšstatus daudzveidīgās darbībās;
- attīstīt sensorās spējas un izziņas intereses apkārtējās vides iepazīšanā;
- veicināt iztēles un radošo spēju attīstību, izmantojot muzikālās un tēlotājdarbības radošās pašizpaušmes līdzekļus;
- darboties radošā pašizpaušmē, attīstot roku sīko muskulatūru un apzinoties sava veikuma nozīmīgumu.

Mācību procesa laikā bērna zināšanu, prasmju un attieksmju vērtējumu izsaka mutvārdos, uzsverot pozitīvo un nozīmīgo viņa darbībā un sasniegumos.

Mācību saturs

SOCIĀLĀS ZINĪBAS UN ĒTIKA

Mērķis: veidot izpratni par sevi, apkārtni un sabiedriskās dzīves norisēm.

Uzdevumi:

- rosināt iepazīt un apzināties sevi;
- veidot saskarsmes un sadarbības prasmes, balstītas tikumiskajā domāšanā;
- veidot sadzīves iemaņas un pašapkalpošanās prasmes;
- iepazīstināt ar tuvāko sociālo vidi;
- sniegt priekšstatus par sabiedriskās dzīves norisēm;
- veidot pozitīvu attieksmi pret sevi, ģimeni, dzīves vietu, valsti;
- rosināt piedalīties gadskārtu ieražu svētku, Latvijas valsts svētku atzīmēšanā.

Mācību saturs	Pakāpes			
	1.pakāpe	2.pakāpe	3.pakāpe	4.pakāpe
	Plānotais rezultāts			
Jau dara				
Sevis iepazīšana un apzināšanās.	Apzinās savu ķermeni. Atpazīst sevi spogulī. Reagē uz savu vārdu. Izrāda vajadzību pēc saskarsmes ar tuviniekiem.	Izrāda interesi par savu un pretējo dzimumu. Darbojas atbilstoši savai iecerei. Saprot, ko drīkst un ko nedrīkst darīt.	Apzinās savu dzimumpiederību. Atpazīst emocijas. Saprot jēdzienu <i>ģimene</i> . Saprot, ka ir piederīgs savai ģimenei.	Spēj iejusties un līdzpārdzīvot. Ir uzmanīgs un iecietīgs pret citiem cilvēkiem.
Saskarsmes prasmes.	Uzticas tuviniekiem. Atdarina pieaugušo darbības sadzīvē.	Pazīst cilvēkus, ar kuriem ir ikdienas saskarsmē. Prot lūgt palīdzību.	Sadarbojas nelielās grupās (2–3 bērni). Izrāda uzmanību citiem.	Vērtē savu darbību. Pauž savu viedokli.
Sadzīves iemaņas.	Darbojas ar priekšmetiem, piemēram, rotaļlietām un sadzīves priekšmetiem.	Veic elementārus pašapkalpošanās darbus, piemēram, gērbjas, ēd, mazgājas.	Lieto pieklājības vārdus. Kārto savas personīgās lietas, piemēram, apģērbu, mācību piederumus.	Saprot personīgās higiēnas nepieciešamību un ievēro to. Sadarbojas kolektīvā ar citiem bērniem.
Sociālā vide.	Tver, tur, dod priekšmetus. Ir interese par apkārtējo vidi.	Atšķir savas personiskās lietas. Darbojas ar priekšmetiem (rotaļlietām) patstāvīgi un skolotāja vadībā.	Lieto galda piederumus un salveti, pareizi turēt karoti. Patstāvīgi apmeklē tualeti, ievērojot personīgo higiēnu.	Ir atsaucīgs pret apkārtējiem cilvēkiem. Kārto savas personīgās lietas skapītī, darba vietā.
Sabiedriskās dzīves norises.	Orientējas tuvākajā apkārtnē. Izprot norādījumus, piemēram, lūdzu, atnes, noliec, met.	Patstāvīgi un skolotāja vadībā. Pazīst dažus sadzīvē biežāk lietojamus priekšmetus.		levēro uzvedības normas izglītības iestādē.

		<p>Pazīst savu tuvāko dzīves vidi, piemēram, grupas telpas, rotaļu laukumu.</p> <p>Grib līdzdarboties spēlēs un rotaļās.</p>	<p>levēro drošības noteikumus atbilstoši situācijai un darbošanās veidam.</p> <p>Sakārto pēc spēlēšanās rotaļlietas.</p> <p>Raksturo priekšmetus tuvākajā apkārtnē.</p> <p>Nosauc dažas profesijas.</p> <p>Zina drošības noteikumus sabiedriskās vietās.</p>	<p>Zina biežāk sastopamu priekšmetu lietojumu.</p> <p>Kārto galda piederumus, lieto dakšiņu.</p> <p>Zina dažas profesijas.</p> <p>Aktīvi iesaistās dažādās darbībās.</p>
Vēl mācās				
<p>Koordinēt savas kustības.</p> <p>Atpazīt savu ģimeni.</p> <p>Emocionāli reaģēt uz pieaugušo teikto.</p> <p>Pazīt cilvēkus, ar kuriem ir saskarsmē, piemēram, skolotājas, bērnus.</p> <p>Apgūt elementārus pašapkalpošanās darbus.</p> <p>Izzināt apkārtējo vidi.</p> <p>Pazīt savas personiskās lietas.</p> <p>Satvert un turēt karoti.</p> <p>Darboties ar dažādiem priekšmetiem (rotaļlietām).</p> <p>Lietot sadzīves priekšmetus.</p> <p>Atpazīt savu tuvāko dzīves vidi.</p> <p>Iesaistīties rotaļās.</p>	<p>Būt uzmanīgs un iecietīgs pret citiem.</p> <p>Lietot pieklājības vārdus.</p> <p>Sadarboties ar bērniem un pieaugušajiem.</p> <p>levērot pieaugušo norādījumus, piemēram, paņemt, nolikt, sakārtot.</p> <p>Pareizi turēt karoti.</p> <p>Patstāvīgi apmeklēt tualeti.</p> <p>levērot personīgo higiēnu (regulāri tīrīt zobus, mazgāt rokas).</p> <p>Pazīt cilvēka ķermeņa daļas.</p> <p>levērot drošības noteikumus atbilstoši situācijai.</p> <p>Izprast priekšmetu lietojumu.</p> <p>Izmantot priekšmetu atbilstoši paredzētajam nolūkam, pēc izmantošanas sakārtot un nolikt tos vietā.</p> <p>Piedalīties gadskārtu ieražu, valsts svētku un citu nozīmīgu dienu svinēšanā.</p> <p>Saprast jēdzienus, kas saistās ar tuvāko dzīves vidi, piemēram, mājas, pagalmu, pilsētu.</p>	<p>Līdzpārdzīvot dažādās situācijās.</p> <p>Kontrolēt savu uzvedību.</p> <p>Vērtēt savu darbību.</p> <p>Sadarboties ar citiem bērniem.</p> <p>Uzturēt kārtībā gan savas personīgās lietas, piemēram, skapīti, gan citas darba vietā.</p> <p>Saudzēt lietas, apzināties to vērtību.</p> <p>Lietot dakšiņu noteiktā satvērienā, ievērojot personīgo drošību.</p> <p>Kārtot galda piederumus.</p> <p>Saprast maņu orgānu nepieciešamību.</p> <p>levērot uzvedības normas izglītības iestādē un sabiedriskās vietās.</p> <p>Pazīt Latvijas karogu.</p> <p>Iepazīt savus ģimenes locekļus, viņu nodarbošanos.</p> <p>Atpazīt dažādas profesijas.</p> <p>Iepazīt gadskārtu ieražu, valsts svētku svinēšanas tradīcijas.</p> <p>levērot uzvedības normas Latvijas himnas atskaņošanas laikā.</p>	<p>Kontrolēt savas emocijas un rīcību.</p> <p>Apzināties savu nacionālo piederību.</p> <p>Pildīt uzticēto pienākumu.</p> <p>Veidot labvēlīgas savstarpējās attiecības.</p> <p>Paust attieksmi pret redzēto, darīto, dzirdēto.</p> <p>levērot uzvedības normas.</p> <p>Pētīt sadzīves priekšmetus, to īpašības.</p> <p>Izprast veselīga dzīvesveida pamatnosacījumus, piemēram, uzturs, norūdišanās, fiziskās aktivitātes.</p> <p>Uzvesties kulturāli pie galda.</p> <p>Brīvi rīkoties ar galda piederumiem (karoti, dakšu, nazi).</p> <p>Izzināt savu dzīves vietu.</p> <p>Cienīt valsts simboliku.</p> <p>Cienīt savu un citu darbu.</p>	

DABASZINĪBAS

Mērķis: sekmēt izpratnes veidošanos par dabas objektiem, parādībām un norisēm.

Uzdevumi:

- veidot individuālo pieredzi par sevi un dabu kopsakarībās;
- rosināt izziņāt dabas parādības un norises;
- iepazīstināt ar tuvākajā apkārtnē sastopamajiem augiem un dzīvniekiem;
- veidot saudzīgu attieksmi pret dabu.

Mācību saturs	1.pakāpe	2.pakāpe	3.pakāpe	4.pakāpe
Cilvēks un dabas vide: dabas objekti, gadalaiki, darbs dabā (darbs dabas stūrītī), dabas aizsardzība.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
	Atdarina pieaugušo darbības dabā.	Vēro dabas objektus un norises. Atdarina dabā dzirdamas skaņas.	Zina dabas parādības, piemēram, lietus, sniegs, migla. Atpazīst dabā dzirdamās skaņas. Veic vienkāršus darbus dabā (dabas stūrītī) pieaugušo vadībā.	Zina gadalaikus. Zina dažus tuvākajā apkārtnē sastopamos dabas objektus. Veic darbus dabā (dabas stūrītī) pēc pieaugušā norādījuma.
	Vēl mācās			
<i>Novērot dabas parādības. Vērot kustīgus, spilgtus dabas objektus, piemēram, dzīvniekus, augus.</i>	<i>Iepazīt tuvākās apkārtnes dabas objektus. Pētīt dabas norises.</i>	<i>Pētīt tuvākajā apkārtnē sastopamos dabas objektus, to spilgtākās pazīmes dažādos gadalaikos. Veikt darba uzdevumus dabā (dabas stūrītī). Raksturot laika apstākļus. Saudzēt dabu.</i>	<i>Raksturot tuvākās apkārtnes dabas objektus. Eksperimentēt ar dabas objektiem, piemēram, iezīem, sniegu. Izprast pieaugušo darbu sakņu un augļu dārzā dažādos gadalaikos. Veidot pozitīvu attieksmi pret darbu, darba darītāju un darba rezultātu.</i>	
Augi: koki, augļi, dārzeņi, ogas, puķes.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
		Vēro augus tuvākajā apkārtnē. Zina 3–4 pārtikā biežāk lietojamus augļus, dārzeņus.	Pazīst 4–5 augļus, ogas un dārzeņus dabā un attēlos.	Pazīst 5–6 augļus, ogas un dārzeņus dabā un attēlos. Raksturo dažus tuvākajā apkārtnē augošos augus pēc

			Pazīst 2–3 kokus tuvākajā apkārtnē. Pazīst 2–3 puķes tuvākajā apkārtnē.	skolotāja dotiem orientieriem. Zina koka daļas (lapas, zari, stumbrs). Ir interese pētīt augus, to augšanu.
Vēl mācās				
	<i>Pazīt pārtikā biežāk lietojamus augļus un dārzeņus.</i>	<i>Atšķirt augļus un dārzeņus pēc to krāsas, formas, garšas. Nosaukt dažus izplatītākos augus tuvākajā apkārtnē. Ievērot aizliegumu – neaiztikt augus (bez pieaugušā klātbūtnes). Vērot auga izmaiņas dažādos gadalaikos. Saudzīgi izturēties pret augiem.</i>	<i>Pazīt augus pēc to raksturīgākajām pazīmēm. Pazīt dažus augus grupas telpā. Kopt istabas augus. Sēt, piķēt, audzēt dārzeņus un puķes. Novērot augu augšanu dabā vai grupas telpā.</i>	<i>Saprast augu nozīmi cilvēka dzīvē. Grupēt augus pēc noteiktām pazīmēm. Iepazīt augļu un dārzeņu lietojumu. Saprast riskus, kas saistīti ar nepazīstamu augu aizskaršanu.</i>
Plānotais rezultāts				
Jau dara				
Dzīvnieki: zīdītāji, putni, kukaiņi, zivis.	Ir interese par dzīvniekiem tuvākajā apkārtnē.	Zina 2–3 Latvijā sastopamus dzīvniekus. Vēro dzīvniekus tuvākajā apkārtnē, piemēram, zīdītājus, putnus, kukaiņus. Atdarina zināmo dzīvnieku kustības un izdotās skaņas.	Zina Latvijā sastopamus 3–5 zīdītājus, 2–3 putnus, 2–3 kukaiņus. Zina 2–3 dzīvnieku mazuļus. Zina, ka dzīvniekus nedrīkst aiztikt.	Raksturo 2–3 dzīvniekus, piemēram, izskats, mītne, barība. Raksturo 2–3 putnus. Zina 2–3 Latvijā sastopamas zivis. Rūpējas par dzīvniekiem kopā ar pieaugušo.
Vēl mācās				
	<i>Vērot dzīvniekus, piemēram, zīdītājus, putnus un kukaiņus tuvākajā apkārtnē. Atdarināt dzīvnieku kustības un skaņas.</i>	<i>Pazīt dzīvniekus un viņu mazuļus. Mācās ievērot aizliegumu – neaiztikt dzīvniekus (bez pieaugušā klātbūtnes). Rūpēties (kopā ar pieaugušo) par dzīvniekiem.</i>	<i>Veidot dzīvnieku saimi, piemēram, zaķis, zaķene, zaķēni. Atpazīt dzīvnieku (sev labi pazīstamu mājdzīvnieku) brīdinājumus, piemēram, rūkšana, atriezti zobi. Rūpēties kopā ar pieaugušo par dzīvniekiem un viņu mazuļiem. Pazīt dzīvnieku dzīves vietas. Pazīt 2–3 Latvijā sastopamas zivis.</i>	<i>Iepazīt kukaiņus tuvākajā apkārtnē. Pazīt dažus tuvākajā apkārtnē sastopamos putnus. Izprast dzīvo būtnu saikni ar vidi. Saprast riskus, kas saistīti ar saskarsmi ar dzīvniekiem. Pazīt dzīvnieka (zīdītāja) ķermeņa daļas.</i>

LATVIEŠU VALODA

Mērķis: sekmēt bērnu izpratnes veidošanos par valodu kā domāšanas, savstarpējās sazināšanās un radošās pašizpaušmes līdzekli.

Uzdevumi:

- attīstīt prasmes saklausīt un saprast dzirdēto;
- attīstīt prasmi izteikt savas domas;
- attīstīt stāstīprasmi;
- paplašināt vārdu krājumu;
- iepazīstināt ar latviešu tautas folkloru, daiļliteratūru;
- attīstīt prasmi saklausīt un diferencēt valodas skaņas;
- sagatavot rakstīt un lasītprasmes apguvei;
- attīstīt pašizpaušmes prasmes.

Mācību saturs	Pakāpes			
	1.pakāpe	2.pakāpe	3.pakāpe	4.pakāpe
	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
Klausīšanās: skaņu saklausīšana, skaņu diferencēšana, vārdu saklausīšana, teksta klausīšanās.	Klausās skolotāja runā.	Klausās īsus dzejoļus, stāstus, pasakas, skaitāmpantus. Emocionāli uztver dzirdēto pasaku, stāstu, dzejoli, skaitāmpantu.	Ar interesi klausās daiļdarbu. Saklausa un atšķir īsus un garus vārdus, līdzīgi skanošus vārdus. Saklausa pirmo skaņu vārdā.	Atšķir daiļdarba noskaņu. Atšķir līdzīgi skanošas skaņas (balsīgu/nebalsīgu, īsu/garu). Saklausa vārdā pēdējo skaņu. Izdomā vārdu ar norādīto skaņu vārda sākumā vai beigās.
	<i>Vēl mācās</i>	<i>Klausīties tautasdziesmas, pasakas, dzejoļus, stāstus.</i>	<i>Paust emocionālu attieksmi pret daiļdarba tēliem.</i>	<i>Uztvert dažādas daiļdarba noskaņas. Regulēt balsis tembru, skaļumu. Saklausīt doto skaņu vārdā. Diferencēt pēc dzirdes patskaņus. Minēt asociatīvās mīklas.</i>
Runāšana: skaņu izruna, balss skaļums, temps, tembrs, runas dikcija,	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
	Atdarina apkārtņē dzirdamas skaņas.	Pareizi izrunā patskaņus.	Pareizi izrunā visas skaņas.	Lieto lietvārdus atbilstoši situācijai. Lieto darbības vārdus, kas saistīti ar norisēm dabā, laika ritējumu.

<p>intonācija, pasīvais un aktīvais vārdu krājums (lietvārdi, darbības vārdi, īpašības vārdi, apstākļa vārdi, vietniekvārdi, prievārdi), vārds, gramatiski pareiza runa.</p>		<p>Nosauc savu un tuvāko cilvēku vārdus. Nosauc lietvārdus, kas apzīmē biežāk lietojamus priekšmetus un dabas objektus, piemēram, augus, dzīvniekus, dabas parādības un norises. Nosauc vārdus, kas izsaka pieaugušo un bērnu darbības tuvākajā apkārtnē. Lieto īpašības vārdus, kas raksturo priekšmetus un dabas objektus tuvākajā apkārtnē. Nosauc grāmatas ilustrācijās redzamo. Atbild uz jautājumu par to, ko redz, dzird, dara.</p>	<p>Lieto lietvārdus, kas nosauc cilvēkus, Latvijā sastopamus dzīvniekus un augus. Lieto darbības vārdus, kas apzīmē transporta līdzekļu kustību, dzīvu būtņu darbības. Lieto īpašības vārdus, kas apzīmē priekšmetu, dabas objektu īpašības, piemēram, formu, krāsu. Lieto apstākļa vārdus, kas norāda vietu un laiku. Lieto norādāmos un piederības vietniekvārdus atbilstoši situācijai. Saskaņo vārdus dzimtē, skaitlī, locījumā. Stāsta par to, ko redz, dara un jūt (2–3 teikumi). Runā lieto vienkāršus teikumus. Jautā to, kas interesē. Atbild uz jautājumu kāpēc? Deklamē īsus dzejoļus. Skaita skaitāmpantus. Skandē tautasdziesmas. Atbild uz jautājumiem par stāsta un pasakas saturu. Pauž savu attieksmi par tēlu rīcību. Atveido pasaku tēlus. Regulē balsis skaļumu, runas tempu. Min aprakstošās mīklas.</p>	<p>Lieto īpašības vārdus, kas raksturo cilvēku, tā rīcību, attieksmi. Lieto apstākļa vārdus un prievārdus atbilstoši situācijai. Nosauc priekšmetus pēc to lietojuma. Vēlas sarunāties, iesaistās dialogā. Runā vienkāršos teikumus, kuri atbilst latviešu valodas gramatikas normām. Izsaka savas domas, izjūtas un attieksmi par piedzīvoto. Raksturo un vērtē daiļdarbu tēlus, viņu rīcību. Atšķir daiļdarba noskaņu, piemēram, priecīga, bēdīga. Norunā skaidri un saprotami dzejoļi un tautasdziesmu. Raksturo pasaku varoņus. Iesaistās pasakas dramaturģijā. Sacer aprakstošās mīklas. Zina 2–3 ticējumus saistībā ar gadskārtu tradīcijām. Turpina iesākto stāstījumu. Stāsta par sižetisku attēlu sēriju (2–3 attēli).</p>
Vēl mācās				
	<p><i>Atdarināt apkārtnē dzirdamas skaņas. Pareizi izrunāt patskaņas. Nosaukt dažus zināmus priekšmetus. Nosaukt tuvus cilvēkus (mamma, tētis). Izmantot runā apgūtos vārdus.</i></p>	<p><i>Pareizi izrunāt līdzskaņas. Nosaukt priekšmetu un dabas objektu raksturīgākās īpašības. Lietot darbības vārdus, kas apzīmē transporta līdzekļu kustību, dzīvu būtņu darbības. Lietot apstākļa vārdus, kas norāda laiku, piemēram, šodien, rīt, vakar. Lietot vārdus, kas norāda vietu,</i></p>	<p><i>Lietot darbības vārdus, kas saistīti ar norisēm dabā, laika ritējumu. Lietot īpašības vārdus, kas raksturo cilvēku un viņa rīcību. Veidot īpašības vārdu salīdzināmās pakāpes. Raksturot literāros varoņus. Sacerēt aprakstošās mīklas par dotajiem priekšmetiem.</i></p>	<p><i>Runāt skaidri, saprotami, emocionāli, piemēram, priecīgi, bēdīgi, viltīgi, lielīgi. Izprast vārdu lietojuma nozīmi pēc konteksta. Veidot vārdu saimes (vispārināšana). Lietot darbības vārdu pagātnes un nākotnes formas.</i></p>

		<p>piemēram, uz, zem, virs, pie, aiz, tālu, tuvu, augšā, lejā. Saprast apstākļu vārdu, prievārdu un vietniekvārdu nozīmi un lietojumu. Lietot personas, norādāmos un piederības vietniekvārdus. Saskaņot vārdus dzimtē, skaitlī, locījumā. Skaitīt skaitāmpantus. Atdarināt pasaku varoņus. Minēt mīklas par pazīstamiem priekšmetiem. Jautāt to, kas interesē. Stāstīt par priekšmetu, piemēram, rotaļlietu. Regulēt balss skaļumu un runas tempu.</p>	<p>Atstāstīt dzirdētu tekstu, ievērojot darbību secību. Turpināt cita iesākto stāstījumu. Izteikt savu attieksmi pret redzēto, dzirdēto, piedzīvoto. Stāstīt par attēlu sērijām (2–3 attēli), dzirdēto tekstu. Pamatot savu apgalvojumu.</p>	<p>Lietot īpašības vārdu salīdzināmās pakāpes. Lietot darbības vārdu pavēles izteiksmes. Sacerēt vai turpināt iesākto pasaku, stāstu. Uzdot jautājumus par dzirdēto. Mainīt balss skaļumu, runas tempu atbilstoši situācijai.</p>
<p>Lasīšana: grāmata, attieksme pret grāmatu, burti.</p>	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
		<p>Izrāda interesi par grāmatām. Klausās un vēro, kā pieaugušie lasa.</p>	<p>Ir interese par pasakām, to varoņiem. Jautā par ilustrācijās redzamo un teksta saturu. Izturas saudzīgi pret grāmatu. Imitē lasīšanu.</p>	<p>Izrāda interesi par burtiem un lasīšanu. Atrod tekstā un nosauc pazīstamus burtus. Ar pieaugušā palīdzību lasa dažādus uzrakstus. Pazīst iespiestos burtus (5–8).</p>
	Vēl mācās			
<p>Aplūkot dažādas grāmatas, šķirt lapas, vērot attēlus.</p>	<p>Vērot dažādu grāmatu noformējumus.</p>	<p>Atrast tekstā pazīstamus burtus, piemēram, sava vārda un uzvārda pirmos burtus. Ar pieaugušā palīdzību lasīt dažus īsus vārdus.</p>	<p>Lasīt dažus īsus vārdus. Lasīt savu vārdu.</p>	
<p>Rakstīšana: sīkās pirkstu un rokas muskulatūras attīstīšana, rakstīts teksts,</p>	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
	<p>Darbojas ar priekšmetiem, piemēram, met, ķer,</p>	<p>Iesaistās pirkstu spēlēs un kustību rotaļās.</p>	<p>Darbojas ar dažādiem materiāliem, piemēram, tin, aptin, vij, loka, pin,</p>	<p>Saskaņo roku un acs kustības. Pārvelk un velk līnijas, piemēram,</p>

burtu elementu rakstīšana.	ripina, tver. Spēlē pirkstiņspēles kopā ar pieaugušo.	Darbojas ar priekšmetiem, piemēram, ver, skrūvē, saliek, ieliek, izņem, atver, bīda, pogā, plēš. Satver un tur rokā zīmuli, otu, darbojas ar tiem. Švikā, apļo baltā papīra lapā. Vēro, kā pieaugušie raksta, zīmē.	sien, griež. Savieno punktus ar loku un līniju, apvelk lielu siluetu kontūras. Aizsvītro, aizpunkto, piemēram, krūzi, egli. Izrāda interesi par rakstītu tekstu.	taisnas, slīpas, liektas, papīra lapā, smiltīs, uz tāfeles un citām plaknēm un virsmām (vispirms lielākām, tad mazākām). Zīmē dažādu līniju rakstus, turpina iesāktos ornamentus. Zīmē un raksta norobežotā virsmā. Pareizi tur rokā zīmuli, otu. Pazīst atsevišķus iespiestos un rakstītos burtus. Pārvelk burtus, vārdus. Raksta rakstīto burtu elementus.
	Vēl mācās	<i>Darboties daudzveidīgi ar priekšmetiem. Švikāt papīra lapā.</i>	<i>Tīt, aptīt, locīt, plēst. Turēt pareizi rokā zīmuli, otu. Zīmēt un krāsot. Savienot punktus, krāsot laukumus, apvilkt kontūras.</i>	<i>Zīmēt un rakstīt norobežotā laukumā. Apvilkt daudzveidīgas kontūras, piemēram, rūtiņas, trafaretus, dažādus priekšmetus, siluetus, burtu kontūrlīnijas.</i>

MATEMĀTIKA

Mērķis: veidot matemātiskos priekšstatus daudzveidīgās darbībās un sekmēt izpratni par matemātikas pamatsakarībām.

Uzdevumi:

- veidot izpratni par skaitu, skaitīšanu un tai atbilstošu ciparu rindu;
- veidot priekšstatus par priekšmetu lielumu;
- attīstīt prasmi orientēties laikā un telpā;
- iepazīstināt ar ģeometriskām figūrām.

Mācību saturs	1.pakāpe	2.pakāpe	3.pakāpe	4.pakāpe
Skaitis un Skaitīšana: skaitļi no 1–5, skaitļu sastāvs, vienkārši teksta uzdevumi, priekšmetu kopu salīdzināšana.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
		Saprot jēdzienus: viens, daudz, neviens.	Lieto jēdzienus: viens, divi, daudz, neviens. Ir priekšstats par kārtas skaitļiem, piemēram, pirmais, otrais, pēdējais. Ir priekšstats par skaitļa sastāvu.	Skaita 5 apjomā. Veido skaitļu virkni augošā un dilstošā secībā.
	Vēl mācās			
	Saprast jēdzienus „vairāk”, „mazāk”.	Skaitīt no 1 līdz 5, izmantojot redzi, dzirdi, tausti. Veidot izpratni par skaitli un tam atbilstošu ciparu. Pazīt priekšmeta kopas pēc daudzuma: tikpat, vairāk, mazāk. Pazīt atsevišķus ciparus 5 apjomā.	Saskaitīt un atņemt 5 apjomā. Skaitīt 10 apjomā. Pazīt ciparus. Risināt vienkāršus teksta uzdevumus, izmantojot, piemēram, priekšmetus.	

Lielums: jēdzieni, salīdzināšana, mērīšana ar nosacīto mēru. Ģeometriskās figūras: riņķis, trīsstūris, četrstūris.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
		Salīdzina krasi atšķirīga lieluma priekšmetus.	Salīdzina priekšmetus pēc garuma, piemēram, īss, garš. Pazīst riņķi.	Mēra, izmantojot nosacītu mēru, piemēram, soļus. Salīdzina priekšmetus pēc dažādām īpašībām, piemēram, šaurs, plats, resns, tievs. Pazīst apkārtņē redzamās ģeometriskās figūras – trīsstūri, četrstūri.
	Vēl mācās			
	<i>Atrast lielāko/mazāko priekšmetu. Saprast jēdzienus „liels”, „mazs”.</i>	<i>Salīdzināt priekšmetus pēc garuma.</i>	<i>Mērīt attālumu ar soļiem. Salīdzināt priekšmetus, piemēram, tievs, resns, šaurs, plats. Sakārtot priekšmetus augošā un dilstošā secībā. Pazīt ģeometriskās figūras –trīsstūri, četrstūri.</i>	<i>Mērīt ar nosacīto mēru tilpumu. Grupēt objektus (tajā skaitā priekšmetus) pēc skolotāja dotiem orientieriem.</i>
Orientēšanās laikā un telpā: virziens, vieta, laiks.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
		Orientējas telpā.	Nosauc diennakts daļas (diena, nakts, rīts, vakars).	Orientējas plaknē.
	Vēl mācās			
	<i>Orientēties telpā.</i>	<i>Noteikt virzienu telpā attiecībā pret sevi. Atšķirt diennakts daļas (diena, nakts, rīts, vakars).</i>	<i>Orientēties plaknē.</i>	<i>Lietot jēdzienus „pa labi”, „pa kreisi”. Pazīt pulksteni. Noteikt virzienus telpā attiecībā pret noteiktu objektu. Lietot jēdzienus „vakars”, „šodien”, „rīts”. Pazīt kalendāru.</i>

MĀJTURĪBA UN TEHNOLOĢIJAS

Mērķis: attīstīt iemaņas un prasmes praktiskā darbībā, izmantojot daudzveidīgus materiālus un priekšmetus.

Uzdevumi:

- attīstīt tīšanas, vīšanas, siešanas, locīšanas, plēšanas, griešanas un līmēšanas prasmes, izmantojot dažādus materiālus;
- veidot prasmi darboties ar dažādiem konstruēšanas materiāliem;
- veicināt roku sīkās muskulatūras attīstību;
- sekmēt darba prieku un radošo pašizpausmi.

Mācību saturs	Pakāpes			
	1.pakāpe	2.pakāpe	3.pakāpe	4.pakāpe
Aplicēšana: plēšana, burzīšana, virpināšana, locīšana, griešana, līmēšana.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
	Burza papīru.	Līmē sagataves uz pamatnes.	Plēš dažāda veida papīru. Loka papīru pēc parauga. Griež ar grieznēm vienkāršu formu siluetus. Saliek no dažādām figūrām un siluetiem ritmiskus rakstus pēc parauga. Līmē dažādu materiālu grieztas un plēstas figūras un siluetus.	Patstāvīgi izplēš no papīra vienkāršus siluetus. Izgriež pa kontūrlīniju vienkāršu siluetu. Griež salocītu papīru. Patstāvīgi pielīmē izgrieztus un izplēstus siluetus. Apliec dabas materiālus un tekstilijas. Patstāvīgi veido vienkāršas aplikācijas.
	Vēl mācās			
Līmēt sagataves uz pamatnes.	Veidot aplikāciju, izmantojot dažādu figūru sagataves. Plēst salveti, plānu papīru. Griezt ar grieznēm vienkāršu formu siluetus. Salikt no dažādām figūrām un siluetiem ritmiskus rakstus pēc parauga.	Turēt grieznes noteiktā satvērienā, ievērojot personīgo drošību. Griezt ar grieznēm papīru strēmelēs (īsas, garas, šauras, platas), no kvadrāta apli, no taisnstūra ovālu, noapaļojot stūrus. Apliecēt rotājumu, izmantojot kontrastkrāsas. Veidot kombinētus darbus, izmantojot dažādus materiālus un tehnikas, piemēram, apliec, zīmē.	Griezt pēc acumēra riņķi un ovālu. Griezt uzreiz vairākas vienādas formas no vairākkārt (uz pusēm un četrkārt) salocīta papīra. Virpināt papīru. Veidot sižetiskas aplikācijas.	

Plānotais rezultāts				
Darbs ar dažādiem materiāliem: tekstilijas, dabas materiāli, otrreizēji lietoti materiāli.	Jau dara			
	Izrāda interesi par dabas materiāliem.	Patstāvīgi darbojas ar tuvākajā apkārtnē esošajiem dabas materiāliem, piemēram, uzliek, ieliek, šķiro.	Darbojas ar smiltīm, mālu, sniegu, ūdeni un citiem dabas materiāliem. Vāc dabas materiālus. Darina vienkāršus dabas objektus, piemēram, ezi. Tin un sien pavidienus, piemēram, dziju, auklas, diegus, lentas. Loka stiepli pēc parauga, ievērojot personīgo drošību.	Vij aukliņu no 2 pavidieniem. Izgatavo pēc parauga objektu no tekstilijām, piemēram, auduma un pavidieniem. Darina radošus darbus no dabas materiāliem, lietojam sadzīves priekšmetiem.
	Vēl mācās			
<i>Darboties ar tuvākajā apkārtnē esošajiem dabas materiāliem, piemēram, tvert, turēt, dot.</i>	<i>Vākt dabas materiālus. Darboties ar dabas materiāliem, piemēram, smiltīm, akmeņiem, sniegu.</i>	<i>Darināt no tekstilijām (audums, dzija, aukliņa, diegs) objektus, piemēram, lelle, kāpurs, taurenis. Darināt dažādus objektus no dabas materiāliem, lietojam sadzīves priekšmetiem. Ievērot drošības noteikumus, lietojot darba piederumus.</i>	<i>Izzināt materiālu īpašības. Vīt un pīt aukliņas no 3 pavidieniem. Ievērt adatā diegu un aizsiet mezglu. Izšūt pamatdūrienu papīrā vai kartonā pa iepriekš izveidotiem caurumiem. Vērt un sasiet aukliņas. Velt, piemēram, mīklu cepumiem, vilnu bumbiņās. Veidot rotājumu no dažādiem materiāliem. Darināt radošus darbus atbilstoši norādījumam un pēc ieceres.</i>	
Konstruēšana. Manipulācijas ar priekšmetiem (1. un 2.pakāpē).	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
	Atdarina redzētas roku (pirkstu) darbības. Saliek telpiskas formas no 2–3 sastāvdaļām, piemēram, piramīdu.	Ievieto formas atbilstošā pamatnē. Saliek telpiskas formas no 2–3 sastāvdaļām, liekot citu blakus citai, piemēram, lauznišus. Saliek formu no 3 sastāvdaļām dilstošā/augošā secībā. Darbojas ar priekšmetiem patstāvīgi, piemēram, uzliek vienu virs otra, izliek rindā un izjauc.	Konstruē, izmantojot konstruktorus ar lielām detaļām. Saliek figūru no 4 sastāvdaļām dilstošā/augošā secībā. Grupē priekšmetus pēc skolotāja dotiem orientieriem.	Konstruē pēc parauga. Loka vienkāršus papīra modeļus. Konstruē pēc ieceres no dažādiem materiāliem, savienojot tos.

Vēl mācās				
	<p>Veikt darbības ar telpiskām formām (priekšmetiem, rotaļlietām), piemēram, ievietot, izņemt, uzlikt, uzvērt, salikt, izjaukt, izlikt rindā.</p>	<p>Konstruēt, izmantojot vienkāršus konstruktorus ar lielām detaļām. Savienot dažādas formas detaļas, piemēram, lauznīšus. Salikt figūru, sākot no 4 sastāvdaļām dīlstošā/augošā secībā, piemēram, piramīdu. Atrast starp dotiem priekšmetiem krasi atšķirīgus priekšmetus, piemēram, īsu/garu, mīkstu/cietu. Salīdzināt un savieno priekšmetus, lietot tos mērķtiecīgi.</p>	<p>Locīt papīra modeļus. Savienot konstruēšanas detaļas. Strādāt droši un pēc darbošanās sakārtot darba vietu.</p>	<p>Konstruēt, izmantojot dažādus konstruēšanas materiālus, piemēram, plastmasas, koka, metāla. Ievērot konstruēšanas secību. Konstruēt no dažāda izmēra detaļām.</p>

VIZUĀLĀ MĀKSĻA

Mērķis: sekmēt bērna radošo spēju attīstību un estētisko gaumi mākslinieciskā darbībā.

Uzdevumi:

- rosināt vērot un attēlot apkārtējo vidi zīmējumā, izmantojot mākslinieciskos izteiksmes līdzekļus;
- rosināt vērot un attēlot apkārtējo vidi gleznojumā, jaucot krāsas un iegūstot krāsu toņus;
- rosināt vērot un attēlot apkārtējo vidi plastiskos materiālos;
- sekmēt bērnu radošo pašizpausmi, gūstot prieku par savu veikumu.

Mācību saturs	1. pakāpe	2. pakāpe	3.pakāpe	4.pakāpe
Zīmēšana un gleznošana: punkts, līnija, forma, krāsa.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
	Vēro priekšmetus un dabas objektus apkārtējā vidē.	Švīkā, svītro, liek punktus. Zīmē pazīstamus objektus. Saskata krāsas, vērojot priekšmetus vai priekšmetu attēlus.	Zīmē un krāso ar zīmuļiem, krītiņiem, krāsām. Zīmē vertikālas, horizontālas, slīpas, riņķveida, noslēgtas līnijas. Liek ritmiskus otas nospiedumus. Zīmē pēc pieredzes. Iekļāj laukumu ar krāsu. Pazīst pamatkrāsas.	Zīmē līniju ritmus noteiktā laukumā. Zīmē pēc vērojuma un pēc iztēles apkārtējās vides objektus. Zina zaļu, oranžu, violetu krāsu. Gūst pozitīvu pārdzīvojumu, zīmējot un gleznojot.
Vēl mācās				
<i>Saskatīt krāsas, vērojot priekšmetu vai priekšmeta attēlu. Švīkāt, svītrot (zīmēt, pārtrauktas un nepārtrauktas līnijas), likt punktus. Veidot pirkstu, plaukstu nospiedumus, piemēram, smiltīs, ar pirkstiņkrāsām uz papīra.</i>	<i>Pazīt pamatkrāsas (dzeltens, sarkans, zils). Zīmēt ar pirkstiem, zīmuli, krītiņu un otu. Zīmēt dažādus punktus, līnijas un laukumus. Turēt otu, zīmuli, krītiņu un citus palīgmateriālus noteiktā satvērienā. Krāsot laukumus, piemēram, ar krāsainiem zīmuļiem, krītiņiem, pirkstiem, otu, sūkļiem.</i>	<i>Pazīt atvasinātās krāsas (zaļu, oranžu, violetu). Aizpildīt noteiktu laukumu, piemēram, ar līnijām, punktiem. Zīmēt pēc vērojuma un pēc iztēles apkārtējās vides objektus. Lietot dažādas zīmēšanas tehnikas, piemēram, otu nospiedumi, gleznojums uz sausa pamata, vaska krītu zīmējumi un krāsu pludinājums, skrāpējumi.</i>	<i>Lietot zīmēšanas piederumus un materiālus. Zīmēt: ornamentus un latvju rakstus; ritmiskus zīmējumus; apkārtējās (dabas un sociālās) vides objektus; cilvēkus un dzīvniekus pēc tieša vērojuma, pieredzes, iztēles. Uzklāt krāsu ar otu, ievērojot virzienu. Iekļāt ar krāsu konturētu zīmējumu.</i>	

				Tonēt papīru, piemēram, ieklāt krāsu, smidzināt, pludināt.
Veidošana: punkts, līnija, forma, krāsa.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
		Veltnē ar riņķveida un taisnvirziena kustībām starp plaukstām. Veido vienkāršus apaļas un garenas formas priekšmetus.	Veido regulāras un neregulāras formas. Izvelk no vienas pikas atsevišķas detaļas. Veido priekšmetus, savienojot vairākas daļas. Veido ritmisku, plastisku rakstu. Veido punktu un līniju iespaidumus.	Patstāvīgi izvēlas veidošanas materiālu atbilstoši darba iecerei. Veido dekoratīvu rakstu formas, patstāvīgi tās izkārtojot. Veido objektus, veidojot, veltnējot, izstiepjot, noapaļojot, iespiežot, sastiprinot plastisku materiālu. Veido radoši un droši, izmantojot apgūtās veidošanas tehnikas. Saskata sava veikuma vienreizīgumu.
	Vēl mācās			
<i>Veidot dažādas formas, piemēram, no smiltīm, mīksta, plāna papīra. Veltnēt plastiskus materiālus ar riņķveida un taisnvirziena kustībām starp plaukstām.</i>	<i>Veltnēt un saplacināt starp plaukstām apaļas un garenas formas. Savienot veltnīša galus. Sartināt veltnīti spirālē. Savienot vienādas vai dažādas formas saspiežot. Veidot dažādas formas, piemēram, no smiltīm, sniega.</i>	<i>Patstāvīgi sadalīt plastisku materiālu. Veltnēt plastisku materiālu ar riņķveida un taisnvirziena kustībām starp plaukstām un pirkstiem no apaļas formas, piemēram, ovālu, cilindrisku, taisnstūra formu. Noapaļot formas ar pirkstiem. Veltnēt plastiku materiālu starp plaukstām, mainot piespiediena stiprumu. Veltnēt konusveida formas rullīti. Izvilkt un formēt detaļas, piemēram, pīlei knābi. Savienot vairākas detaļas, saspiežot un piestiprinot. Veidot objektus, ievērojot proporcijas. Veidot iedobumu formā ar īkšķi, piemēram, ligzdu.</i>	<i>Atveidot patstāvīgi pēc tieša vērojuma, pieredzes un iztēles objektus. Ievērot objekta savstarpējās proporcijas. Izcelt objekta raksturīgākās detaļas. Veidot sižetiskus darbus sadarbojoties. Plakēt (pārklāt) darba virsmu ar plastisku materiālu. Rotāt izveidotos priekšmetus ar ritmiskiem rakstiem, izmantojot dažādus palīgmateriālus. Patstāvīgi veltnēt ar veltnīti, piemēram, mīklu, plastilīnu, līdzsvarojot spēka samēru starp abām rokām. Izmantot dabas materiālus un tekstilijas dažādu faktūru nospiedumu iegūšanai.</i>	

			<i>Veidot dekoratīvus, ritmiskus rakstus uz priekšmeta virsmas un/vai izveltnētas plaknes. Veltnēt ar veltnīti. Lietot veidošanas palīg līdzekļus, ievērojot personīgo drošību.</i>	<i>Lietot patstāvīgi pēc vajadzības veidošanas piederumus un palīg līdzekļus.</i>
--	--	--	---	---

FIZISKĀ IZGLĪTĪBA UN VESELĪBA

Mērķis: sekmēt bērna veselības nostiprināšanu un daudzpusīgas personības veidošanos.

Uzdevumi:

- apgūt prasmes pārvaldīt ķermeni, sekmējot dabisko kustību aktivitāti;
- attīstīt biomotorās spējas kopveselumā ar pamatprasmju apguvi;
- veicināt bērna personības emocionālo un sociālo attīstību ar fiziskajām aktivitātēm.

Mācību saturs	1.pakāpe	2.pakāpe	3.pakāpe	4.pakāpe
Soļošana.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
	Pārvietojas atbilstoši savām spējām.	Soļo brīvi pa platu virsmu, pārkāpjot šķēršļiem, piemēram, smilšu maisiņiem.	Soļo brīvi pa šauru virsmu. Iet taisni pa līniju. Soļo un izpilda dažādas kustības ar priekšmetiem.	Soļo, pārmaiņus mainot pārvietošanās virzienu, tempu (ātrs, lēns). Soļo un vienlaikus izpilda dažādas kustības ar rokām.
	Vēl mācās /vingrinās			
Soļot aiz pieaugušā. Iet sāniski.	Soļot šķēršļotā vidē.	Soļot pa dažāda augstuma un platuma virsmām, piemēram, solu, virvi, balķi, līnijām.	Reaģēt uz dažādiem signāliem. Soļot, izpildot dažādas ritmiskas darbības.	
Skriešana.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
		Skrien atbilstoši savām spējām. Uzsāk skrējieni pēc signāla un apstājas pēc signāla.	Skrien brīvi un droši, izvairoties un nesaskrienoties ar rotaļu biedriem. Maina skriešanas virzienu pēc signāla.	Skrien šķēršļotā vidē. Skrien izmainoties, līkloču, izpildot dažādas ritmiskas darbības. Skrienot iesper pa bumbu.
	Vēl mācās /vingrinās			
	Skriet brīvi (izklaidus) pa laukumu. Skriet droši, izvairoties un nesaskrienoties ar rotaļu biedriem.	Skriet vienam aiz otra. Skriet šķēršļotā vidē, piemēram, starp konusiem, pildbumbām. Skriet izmainoties, līkloču.	Skriet ar daudzveidīgiem uzdevumiem.	

Rāpošana un rāpšanās.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
	Rāpo brīvi. Rāpojot pārvar dažāda augstuma šķēršļus atbilstoši savām spējām.	Rāpo brīvi pa nelīdzenu virsmu ar pārrāpšanos un izlīšanu zem dažāda augstuma un lieluma šķēršļiem. Rāpo pa platu virsmu un pa slīpu virsmu. Rāpjas pa vingrošanas sienu ar brīvi izvēlētu paņēmieni.	Rāpo starp dažāda augstuma un platuma priekšmetiem. Pārvietojas balstā uz plaukstām un pēdām. Rāpjas pa kāpnēm uz augšu un leju. Rāpjas pa vingrošanas sienu ar dažādiem paņēmieniem.	Rāpojot ripina bumbu (kontrolē bumbas ripošanas virzienu). Brīvi rāpjas pa vingrošanas sienu (izlaižot 1 spraisli). Pārvietojas pa vingrošanas sienu ar pielikšanas soļiem.
	Vēl mācās /vingrinās			
	<i>Rāpot taisnā virzienā starp priekšmetiem un apkārt tiem.</i>	<i>Rāpot pa dažādas faktūras un augstuma virsmām.</i>	<i>Rāpties pa dažāda slīpuma virsmām.</i>	<i>Rāpot ripināt dažāda lieluma, faktūras un formas priekšmetus.</i>
Mešana un tveršana.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
	Met pieaugušā dotus priekšmetus nenoteiktā virzienā. Tver padotu priekšmetu no tuva attālumu.	Met mīkstus priekšmetus brīvi izvēlētā virzienā. Tver no tuva attāluma pieaugušā mestu priekšmetu.	Met priekšmetus norādītā virzienā, ievērojot drošību. Met priekšmetu horizontālā mērķī (kastē, grozā) no neliela attāluma. Met un tver priekšmetu no neliela attāluma pāros.	Met priekšmetu vertikālā mērķī. Met priekšmetu tālumā (noteiktā virzienā), ievērojot drošību. Tver mestus priekšmetus. Tver bumbu pēc atsietiena pret grīdu.
	Vēl mācās /vingrinās			
	<i>Mest dažāda lieluma, smaguma, formas priekšmetus brīvi izvēlētā virzienā.</i>	<i>Mest dažāda lieluma, smaguma, formas priekšmetus brīvi izvēlētā un norādītā virzienā, ievērojot drošību.</i>	<i>Mest un tvert priekšmetus horizontālos mērķos, pārlicinoties par savu un citu drošību.</i>	<i>Mest un tvert priekšmetu no dažādiem attālumiem. Tvert bumbu pēc atsietiena, piemēram, no sienas.</i>
Ripināšana.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
	Ripina bumbu no izvēlētiem sākuma stāvokļiem.	Ripina bumbu no dažādiem sākuma stāvokļiem, nekontrolējot bumbas ripošanas virzienu.	Ripināt bumbu no dažādiem sākuma stāvokļiem norādītā virzienā.	Ripināt bumbu ar dažādiem pārvietošanās veidiem brīvi izvēlētā virzienā. Ripina bumbu pa dažāda platuma

				koridoriem. Ripinot bumbu, trāpa pa priekšmetiem. Izripina bumbu starp priekšmetiem (50 cm).
	Vēl mācās /vingrinās			
	<i>Ripināt bumbu ar abām vai vienu roku. Ripināt dažāda lieluma un smaguma bumbas.</i>	<i>Ripināt dažāda lieluma un smaguma bumbas mērķī (vārti, ķegļi, joslas).</i>	<i>Ripināt bumbu starp priekšmetiem ar labo un kreiso roku. Ripināt bumbu pa līnijām.</i>	<i>Ripināt bumbu patstāvīgi izvēlētā veidā.</i>
Lēkšana.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
		Lec uz vietas, atsperoties ar abām kājām.	Izpilda lēcieni uz priekšu, atsperoties ar abām kājām. Izpilda lēcienus, atsperoties pārmaiņus ar labo un kreiso kāju. Izpilda nolēcienus dziļumā.	Izpilda ritmiskus palēcienus ar dažādām roku kustībām. Lec pārmaiņus ar vienu un abām kājām, atsperoties no kustīgas pamatnes. Izpilda uzlēcienus uz paaugstinājuma. Izpilda nolēcienus dziļumā norādītā laukumā.
	Vēl mācās /vingrinās			
	<i>Lēkt, brīvi atsperoties ar kājām, uz priekšu un uz augšu.</i>	<i>Lēkt, atsperoties ar kājām, mainot virzienu un atdarinot kustības.</i>	<i>Lēkt pa noteiktām joslās, koridoriem, novilkām līnijām, auklām.</i>	<i>Lēkt pāri priekšmetiem. Pārlēkt pāri sarindotiem šķēršļiem. Lēkt ar lecamauklu.</i>
Pamatprasmes izpilda dažādos virzienos (uz priekšu, atpakaļ, pa labi, pa kreisi un brīvi izvēlētā virzienā). * Sporta nodarbībās, plānojot kustību aktivitātes, vienmērīgi jānoslogo bērna ķermeņa labā un kreisā puse un jādažādo vingrinājumu sākuma stāvokļi un darbošanās plaknes (vertikāli un horizontāli)				Pamatprasmes izpilda dažādos virzienos pēc redzes, dzirdes un taustes signāliem (uz priekšu, atpakaļ, pa labi, pa kreisi un brīvi izvēlētā virzienā)

MŪZIKA

Mērķis: sekmēt emocionālo un intelektuālo attīstību, pilnveidojot bērna radošās spējas.

Uzdevumi:

- pilnveidot un attīstīt bērna muzikālās dotības;
- rosināt spēlēt mūzikas un ritma instrumentus muzicēšanas procesā;
- pilnveidot kustību koordināciju un ritma izjūtu;
- pilnveidot muzikālās dzirdes attīstību.

Mācību saturs	1. pakāpe	2.pakāpe	3.pakāpe	4.pakāpe
Dziedāšana: tautas dziesmas un bērnu dziesmas, skandēšana, balss diapazons, melodija.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
	Izrāda interesi kopā ar skolotāju dziedāt muzikālus motīvus.	Dzied vienkāršas bērnu dziesmas (tercas diapazonā). Piebalso skolotāja dziedājumam.	Dzied dziesmas ar dažādu pavadījuma veidu. Dziedot spēlē pavadījumu ar ritma instrumentiem. Dzied dažādos tempos.	Dzied tautas dziesmas un bērnu dziesmas (kvintas, sekstas diapazonā). Dzied ar pavadījumu un bez pavadījuma. Uzsāk dziesmu reizē ar citiem. Dzied, pavadot dziedājumu ar kustībām, skanošiem žestiem vai skaņu rīkiem.
Vēl mācās				
<i>Dziedāt vienkāršas bērnu dziesmas nelielā diapazonā. Spēlēt pavadījumus ritma instrumentiem kopā ar skolotāju.</i>	<i>Dziedāt dziesmas (tercas diapazonā) ar dažāda veida pavadījumu.</i>	<i>Dziedāt brīvi, dabiski bez sasprindzinājuma. Dziedāt legato.</i>	<i>Dziedot apgūt vokālās pamatiemaņas. Ievērot dinamiskās gradācijas – pa vienam, grupās.</i>	
Mūzikas klausīšanās: temps, dinamika, skaņu izkārtojums, mūzikas žanri, dziesma, deja.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
	Klausās dažādas skaņas un trokšņus.	Klausās skolotājas dziedājumā. Atpazīst skaņas tuvākajā apkārtnē. Saklusa ātru un lēnu tempu, to atdarinot kustībā.	Saista skaņdarbā dzirdēto ar kādu tēlu. Atpazīst dažādus mūzikas kontrastus.	Saklusa atsevišķu mūzikas instrumentu skanējumu. Pauž savas izjūtas par skaņdarbā dzirdēto. Atpazīst dzirdētus skaņdarbus.

		Saklausa augstu un zemu reģistru, saista to ar konkrētu tēlu.	Atpazīst augstu reģistru un zemu reģistru.	Raksturo dzirdēto skaņdarbu.
	Vēl mācās			
	Saklausīt augstu un zemu reģistru, saistot to ar tēlu. Izpildīt daudzveidīgas kustības mūzikas pavadījumā.	Pazīt dažādus mūzikas kontrastus.	Saklausīt atsevišķu mūzikas instrumentu skanējumu. Uztvert mūzikas noskaņu.	Improvizēt kustības dotās mūzikas pavadījumā. Uztvert mūzikas noskaņu (raksturu), žanru (dziesma, deja, maršs) un dinamiku.
Dejas un muzikāli ritmiskās kustības: stāja, pulsācija, skanošie žesti.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
	Atdarina kustības mūzikas pavadījumā.	Izpilda kustības mūzikas pavadījumā.	Nostājas aplī. Prot sašaurināt un paplašināt apli. Izpilda deju kustības un soļus. Izmanto skanošos žestus.	Dejo vienkāršas dejas. Improvizē kustības mūzikas pavadījumā.
	Vēl mācās			
	Piedalīties vienkāršās, muzikāli ritmiskās rotaļās.	Apgūt vienkāršākos deju soļus. Dejoj pāros.	Veidot nelielas improvizācijas ar dažādiem priekšmetiem.	Atveidot skaņdarba noskaņu kustībās. Apgūt tautas deju satvērienus. Izpildīt palēciena soli un galopu.
Ritma un mūzikas instrumenti: ritma instrumenti, skaņu rīki, pulss, mūzikas instrumenti.	Plānotais rezultāts			
	Jau dara			
	Ir interese par skaņu rīkiem.	Spēlē pavadījumā atsevišķus skaņu rīkus.	Spēlē pavadījumā atsevišķus ritma instrumentus. Ritmizē ar ritma instrumentiem.	Atpazīst 2 – 3 mūzikas instrumentus.
	Vēl mācās			
	Apgūt ritma instrumentus un skaņu rīkus.	Spēlēt skaņu rīkus, ritma instrumentus.	Improvizēt pavadījumus ar ritma mūzikas instrumentiem.	Improvizēt pavadījumus ar ritma un mūzikas instrumentiem un skanošiem žestiem.

Ieteicamās mācību metodes, metodiskie paņēmieni, darba organizācijas formas

Mācību saturs apguvei ieteicamas tādas mācību metodes, paņēmieni un darba organizācijas formas, kas rosina izziņas darbību un sekmē katra bērna iesaistīšanos pedagoģiskajā procesā, respektējot ikviena bērna attīstības vajadzības un veicinot fizisko, psihisko un sociālo attīstību.

Mācību metodes, paņēmieni un organizācijas formas iekļautas atbilstoši bērna vecumam, ievērojot sistēmiskumu un pēctecību, tas ir, katrā nākamajā bērna attīstības pakāpē ietverot tās mācību metodes, paņēmienus un organizācijas formas, kuras tiek izmantotas papildus iepriekšējā attīstības pakāpē nosauktajām.

Bērna attīstības pakāpe/vecumposms	Mācību metodes un metodiskie paņēmieni	Darba organizācijas formas
1 pakāpe (līdz 2 gadiem)	Novērošana Demonstrējums Atdarināšana Manipulācijas ar priekšmetiem rotaļas Īsto priekšmetu iepazīšanas rotaļas Muzikālās spēles un rotaļas Kustību rotaļas Sižetiskās darbības	Individuālais darbs Rotaļnodarbība ar apakšgrupu (līdz 5 bērniem) Pastaiga
2. pakāpe (līdz 3 gadiem)	Simboliskās rotaļas Sižetiskās rotaļas Destruktīvās rotaļas Ritmizēšana Praktiskais darbs	Rotaļnodarbība ar apakšgrupu (līdz 7 bērniem) Rotaļnodarbība ar visu grupu Patstāvīgā darbība
3. pakāpe (līdz 5 gadiem)	Pārrunas Vērtējums Konstruktīvās rotaļas Celtniecības rotaļas Sižeta lomu spēles Didaktiskās spēles	Rotaļnodarbība ar visu grupu Ekskursija
4. pakāpe (līdz 6 gadiem)	Tautas rotaļas Dramatizācijas rotaļas Eksperimenti Modelēšana Dialogs	Pāru darbs